

*Мекензін Максим,
Алексєєва Ганна Миколаївна*
Бердянський державний педагогічний університет,
м.Бердянськ, Україна

SMART ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ТА ВІДКРИТІ ДЖЕРЕЛА

Постановка проблеми. На сьогодні актуальними є забезпечення інноваційних методів навчання, відповідності вимогам учасників освітнього процесу та оптимізації професійних характеристик сучасних викладачів, учнів професійно-технічних навчальних закладів, роботодавців. Міжнародна комісія з питань освіти, науки та культури при ООН проголосила дві основні парадигми сучасної освіти: Освіта для всіх (EFA) та Навчання впродовж життя (LLL). Сьогодні існує нагальна потреба у створенні системи SMART-освіти в Україні.

Мета нашого дослідження: розкриття деяких практичних аспектів транспарентності в освіті в процесі використання smart технологій у навчальному процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти як необхідної складової євроінтеграції України в контексті відкритості джерел.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «транспарентність» широко вживається і бере свій початок з давніх-давен. Так, зокрема, з англійської «transparency» перекладається як «прозорий» [6], але загальноприйнятим вважається єдине походження відповідного поняття з латини, де «transparente» дослівно перекладається як «щось прозоре та зрозуміле» [2].

Ми вважаємо, що сама використання smart технологій у навчальному процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти є ознакою транспарентності в контексті відкритості джерел в умовах євроінтеграції України.

У сучасному навчально-науковому середовищі все більш вживаними стають поняття із приставкою smart: smart-навчання, smart-освіта, smart- середовище, smart-комплекс, smart-ресурс, smart-технологія. Поняття smart має подвійне значення: від англ. – розумний, а також selfdirected, motivated, adaptive, resource-enriched, technology embedded – навчання: самостійне, вмотивоване, адаптоване, оснащене ресурсами, із використанням технологій. Отже, навчання з приставкою smart – це здійснення освітньої діяльності в глобальній мережі інтернет на базі інформаційних технологій і відносин, що встановлюються між навчальними закладами та колективом викладачів і учнів [3].

Організація освітнього процесу, що ґрунтується на використанні smart- технологій, передбачає застосування нових форм і методів навчання: індивідуальну та групову форми роботи з електронними навчальними курсами; роботу учнів у малих групах і оцінювання ними одне одного; мережеве навчання за межами програми; використання інтернет сервісів для комунікації і співпраці. Основою формування smart-технологій можуть бути платформи moodle, eliademi, elearn, соцмережі, сайти, форуми, чати, вебінари, які дозволяють створювати власний контент.

Для удосконалення навчального процесу необхідно актуалізувати технології навчання відповідно до розвитку інформаційного суспільства. Завдяки цьому ми отримуємо можливість створювати новий освітній ресурс, на базі якого виникають репозиторії та зникають часові і просторові межі навчання. При цьому учні отримують змогу самостійно вивчати навчальні дисципліни за допомогою електронних матеріалів, дивитись онлайн лекції, виконувати

лабораторно-практичні та самостійні завдання, перевіряти засвоєні знання за допомогою різноманітних тестів та питань для підсумкового контролю, брати участь у освітніх проектах, готуватися до неперервної освіти упродовж всього життя [4].

Застосування smart-технологій у закладах професійної освіти дозволить учням навчатися відповідно до своїх здібностей, рівня знань та попередньої підготовки. Запровадження технологій електронного навчання, програмного забезпечення, електронних підручників, аудіоресурсів та відеоматеріалів сприятиме створенню автономного навчального середовища, яке буде відкритим, доступним, мобільним та економним, дозволить обмінюватися досвідом, підвищувати рівень професіоналізму. Тому у сфері професійної освіти ми повинні намагатися зберегти кращі варіанти, що є в традиційній системі та доповнити їх новітніми ідеями, навичками адаптуватися до вимог мінливого життя, розкрити систему навчання: викладач – учень, учень – учень, учень – електронний навчальний ресурс, учень – викладач [5].

Впроваджуючи smart-технології ми маємо на меті покращити взаємодію та обмін досвідом і знаннями між учнями, викладачами, навчальними закладами, потенційними роботодавцями; розширити змістовне наповнення електронного інформаційного середовища навчального закладу та визначити стратегію педагогічного управління цим процесом; сформулювати новий рівень освіти, адаптувати інтерактивні інформаційно-комунікаційні ресурси до потреб та можливостей навчальних дисциплін.

Завдяки поступовому впровадженню у навчальний процес закладів професійної освіти smart-технологій досягаємо новизни і зростання актуальності під час вивчення теоретичного матеріалу, отримуємо вирішення комплексних проблем; організуємо оцінювання практичної роботи, а це, в свою чергу, підвищує ефективність засвоєння інформації, розвиває здібності, мотивує до навчання. Smart-технології – це засіб формування критичного мислення та творчих здібностей, що стимулює до самоосвіти, добору, отримання та аналізу інформації [1].

Навчальні програми, розроблені на основі smart-технологій, створюють єдиний електронний освітній простір, що веде до системи розширених відкритих навчальних матеріалів. Smart-технології націлені на розробку непересічних методичних ресурсів та дозволяють сформулювати індивідуальний навчальний вектор для кожного учня. Але для створення умов самореалізації інтелектуального потенціалу необхідні певні педагогічні, матеріально-технічні та інформаційно-методичні умови. Педагогічні умови забезпечує відкрита система інтерактивного освітнього середовища, де зібрані інформаційно-комунікаційні технології, власні електронні освітні ресурси та навчально-методичні рекомендації. Матеріально-технічні та інформаційно-методичні умови забезпечують необхідне технічне оснащення навчальних дисциплін.

Висновки й перспективи подальших розробок. З огляду на викладений матеріал, ми вважаємо, що при використанні smart-технологій підвищується рівень інтелектуальної діяльності учнів, упроваджуються нові методи і форми організації навчального процесу, а можливість їх оприлюднення з метою підтримки достатнього рівня транспарентності в рамках системи євроінтеграції України в світовій освітній простір призводять до необхідності використання відео-хостингів учбовими закладами, створенню освітнього простору, освітніх сайтів, соціальних мереж тощо.

Таким чином, можна резюмувати, разом з цим зростає кваліфікація викладачів, які проходять майстер-класи, вебінари, утворюються методичні об'єднання, проводяться дистанційні заняття. У свою чергу моніторинг та оцінювання ефективності застосування smart-технологій показує зростання рівня сформованості інформаційної культури, комп'ютерної грамотності, інтелектуальної активності усіх учасників освітнього процесу, що підтверджує ефективність педагогічних ініціатив. Тому для підготовки конкурентоздатних фахівців доцільним є використання інформаційних технологій, а розвиток smart-технологій дозволить якісно реалізувати процес підготовки кваліфікованих робітників на базі закладів професійної освіти.

Список використаних джерел

1. Алексеева Г. М. Формування готовності майбутніх соціальних педагогів до застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Монографія. Бердянськ: БДПУ. 2014.
2. Гунин Д. Транспарентность и тайна информации: теоретико-правовой аспект : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук / Д. Гунин. – Екатеринбург, 2008. – 12 с.
3. Кудіна О. Транспарентність влади в Україні: проблеми становлення та чинники забезпечення / О. Кудіна // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія. – 2013. – Т. 21, Вип. 23 (4). – С. 33–38.
4. Липська Л.В. Використання SMART-технологій у навчальному процесі професійно-технічних навчальних закладів. Теорія і методика професійної освіти: електронне наукове фахове видання. 2017 Вип. 14. URL: <https://ivetscienceip.to.wixsite.com/tmpo/koriya-13-2017>.
5. Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: метод. посібник / М.А. Пригодій, А.М. Гуржій, Л.В. Липська, О.Д. Гуменний, А.Б. Зуєва, А.Г. Кононенко, О.М. Прохорчук, В.Ю. Белан. Житомир: Полісся, 2019. 255с.
6. Oxford Advanced Learner's Dictionary / ed. J. Crowther. – Oxford : Oxford University Press, 1998. – 1271 p.

Носенко Юлія Григорівна

Інститут цифровізації освіти НАПН України,
Київ, Україна

ВІДКРИТА НАУКА У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ЧАС В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ІНІЦІАТИВИ

З 2022-2023 рр. всі сфери життєдіяльності в Україні охопила криза, спричинена військовою агресією з боку російської федерації. Кожний громадянин відчув погіршення якості життя – від психоемоційної складової до фінансової і побутової. Значна кількість українців були змушені мігрувати, змінювати місце проживання – як у межах країни, так і закордон.

За результатами опитування понад 2 тис. українських науковців [3] упродовж квітня-травня 2022 р., з'ясовано, що 47,2 % дослідників не змінили своє місце проживання, більше 38,1 % – були змушені мігрувати в межах України, 14,7 % – виїхали закордон. За оцінками, не менше 10% науковців, які офіційно працювали до 24 лютого 2022 р., в Україну вже не повернуться. Причому ця цифра може виявитися в кінцевому підсумку й суттєво вищою [2].

Нині важливо розробити механізми, рішення на державному та інституційному рівнях, що дозволили б пом'якшити та з часом здолати кризу в науковій галузі.

Мета: Визначити основні ініціативи, що реалізуються для підтримки української науки та вчених в умовах війни; визначити виклики і перспективи подальшого вдосконалення науки в Україні у повоєнний час.

До війни розвиток науки загалом та відкритої науки зокрема в Україні досягнув певних успіхів, серед яких [1]:

- затвердження Дорожньої карти інтеграції до Європейського дослідницького простору та наразі виконання 40% індикаторів цієї карти;
- приєднання до бази програми Організації економічного співробітництва і розвитку та Єврокомісії з питань науки та інновацій «STIP Compass»;
- ратифікація Угоди про участь України у програмах ЄС «Горизонт Європа» та «Євратом»;
- затвердження національного плану щодо відкритої науки;
- суттєве розширення можливостей використання українськими закладами освіти і науковими установами електронних ресурсів наукової інформації, і т.ін.